

กรอบความร่วมมือแม่โขง - ล้านช้าง (Mekong-Lancang Cooperation หรือ MLC)

	ข้อมูลทั่วไป - เป็นข้อริเริ่มของไทยเมื่อปี ๒๕๕๕ ประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศแม่โขง - ล้านช้าง ครั้งที่ ๑ เมื่อเดือน พ.ย. ๒๕๕๘ (ในขณะนั้นถือว่าการจัดตั้งเกิดขึ้นในช่วง กปช. ผู้นำ MLC ครั้งที่ ๑ เมื่อเดือน มี.ค. ๒๕๕๙) - มีสมาชิก ๖ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา จีน สปป. ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม ปัจจุบันไทยเป็น ปธ. ร่วม MLC กับจีน มีวาระ ๒ ปี ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๘ - มีปฏิญญาเนปีตอในระดับผู้นำ (ปท. สมาชิกรับรองโดยไม่ลงนาม) และแผนดำเนินการระยะ ๕ ปี (ค.ศ. ๒๐๒๓ - ๒๐๒๗) ซึ่งรับรองใน กปช. ผู้นำ MLC ครั้งที่ ๔
เสาหลักและสาขาความร่วมมือ - ๓ เสาหลักความร่วมมือ ได้แก่ (๑) การเมืองและความมั่นคง (๒) เศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ (๓) สังคมและวัฒนธรรม/การแลกเปลี่ยนระดับ ปชช. - ๕ สาขาความร่วมมือ ได้แก่ (๑) ความเชื่อมโยง (๒) ศักยภาพในการผลิต (๓) เศรษฐกิจข้ามพรมแดน (๔) ทรัพยากรน้ำ และ (๕) การเกษตรและการจัดการความยากจน - สามารถมีความร่วมมือในสาขาอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ในลักษณะ ๓+๕+X (X คือความร่วมมือด้านอื่น ๆ นอกเหนือจาก ๓ เสา ๕ สาขา)	ประเด็นที่ไทยประสงค์จะผลักดัน สนับสนุนสาขาความร่วมมือ ๓+๕+X โดยเฉพาะ (๑) ด้านอาชญากรรมข้ามพรมแดน สนับสนุนการแก้ไขปัญหาผ่านกลไกที่มีอยู่ของกรอบ MLC และกลไกอื่น ๆ ในอนุภูมิภาค (๒) ด้านการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามพรมแดน สนับสนุนการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาผ่านกองทุนพิเศษแม่โขง - ล้านช้าง ตลอดจนส่งเสริมความตระหนักรู้ของสาธารณชน บทบาทของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานท้องถิ่น (๓) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ก) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลน้ำและการทำวิจัยร่วมกับจีน (ข) ผลักดันให้ MLC มีความร่วมมือที่ใกล้ชิดกับคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission หรือ MRC) (ค) สนับสนุนการจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีเรื่องน้ำอย่างสม่ำเสมอ และ (ง) สนับสนุนความเชื่อมโยงระหว่าง MLC กับ ACMECS และเสริมสร้างบทบาทของจีนใน ACMECS ในฐานะหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา (Development Partner)
กลไกความร่วมมือที่สำคัญ - การประชุมระดับผู้นำ จัดทุก ๒ ปี จัดมาแล้ว ๔ ครั้ง (ไทยจะเป็นเจ้าภาพ ครั้งที่ ๕ ที่กรุงเทพฯ) - การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ จัดมาแล้ว ๑๐ ครั้ง (จีนเป็นเจ้าภาพครั้งล่าสุด ๑๕ ส.ค. ๒๕๖๘/มณฑลยูนนาน) - การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส MLC จัดมาแล้ว ๑๒ ครั้ง (ครั้งล่าสุด ๓๑ ก.ค. ๒๕๖๘/ออนไลน์) - การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการทูต (Joint Diplomatic Working Group) ระดับรองอธิบดี/ผอ. จัดมาแล้ว ๑๕ ครั้ง (ครั้งล่าสุด ๑๖ ก.ค. ๒๕๖๘/ออนไลน์) - การประชุมคณะทำงานร่วม ๕ สาขา ระดับอธิบดี/รองอธิบดีของหน่วยงานเฉพาะด้าน มี ๖ คณะ (สาขาเกษตรและการจัดการความยากจนแบ่งออกเป็น ๒ คณะ) - การประชุมรัฐมนตรีด้านน้ำ จัดมาแล้ว ๑ ครั้ง (เวียดนามมีกำหนดเป็นเจ้าภาพ กปช. ครั้งที่ ๒) Lancang-Mekong Cooperation Special Fund - กองทุน MLC Special Fund จีนให้เงินสนับสนุน ๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐแก่ประเทศสมาชิก MLC เพื่อดำเนินโครงการมูลค่าไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ โดยจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๘ ให้ ๙๙๕ โครงการ เป็นของไทย ๑๑๒ โครงการ จาก ๑๒ หน่วยงาน (จำนวนโครงการ) ได้แก่ อว. (๕๕) กษ. (๑๖) อก. (๘) พณ. (๗) สทช. (๖) สธ. (๖) ทส. (๔) ศธ. (๔) มท. (๓) กก. (๑) กต. (๑) และ พน. (๑)	ทำที่จีน (๑) ภาพรวม จีนขอรับการสนับสนุนข้อริเริ่มระดับโลก (BRI GDI GSI และ GCI) เพื่อส่งเสริมบทบาทมหาอำนาจและในบริบทการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์จีน - สหรัฐฯ (๒) การเมืองและความมั่นคง จีนเพิ่มบทบาทด้านความมั่นคงในอนุภูมิภาคมากขึ้นเป็นลำดับ โดยดำเนินความร่วมมือด้านความมั่นคงและการบังคับใช้กฎหมายผ่าน (๑) ศูนย์ Lancang-Mekong Integrated Law Enforcement and Security Cooperation Center (LMLECC) (ไทยยังไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก) และเสนอให้จัดตั้ง Mekong-Lancang Judicial Cooperation Mechanism และ (๒) กลไกความร่วมมือ ๔ ฝ่าย (China-Thailand-Laos-Myanmar Special Joint Operation) นอกจากนี้ จีน/ศูนย์ LMLECC ได้จัดการประชุมรัฐมนตรีด้านความมั่นคง MLC เมื่อ ๑๕ ก.ย. ๒๕๖๘ (๓) การบริหารจัดการน้ำ จีนสนับสนุนความร่วมมือผ่านแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนข้อมูลน้ำ (MLC Water Center) และการปรับมาตรฐานทางเทคนิคให้สอดคล้องกัน (๔) การพัฒนาเศรษฐกิจ สนับสนุนความร่วมมือ (ก) ขีดความสามารถด้านกำลังการผลิต (ข) นวัตกรรมเกษตรและปศุสัตว์ (ค) ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน และ (ง) ศุลกากร เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า โดยเฉพาะสินค้าเกษตรคุณภาพสูง (๕) ความเชื่อมโยง จีนเสนอ (ก) เพิ่มเงินกู้เงื่อนไขผ่อนปรนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แก่อนุภูมิภาค (ข) สนับสนุนการสอดประสานระหว่าง MLC กับ BRI และระหว่างระเบียบการพัฒนาเศรษฐกิจแม่โขง - ล้านช้าง (MLEDB) กับระเบียบทางการค้าเชื่อมโยงทางบก - ทางทะเลระหว่างประเทศแห่งใหม่ (NILSTC) ซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่นครฉงชิ่ง (ศูนย์กลางระบบรางเชื่อมจีน - ยุโรป) และ (ค) ผลักดันการเชื่อมโยงระหว่างโครงการรถไฟความเร็วสูงจีน - ลาวกับโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย - จีน (๖) สาขาความร่วมมือใหม่ที่จีนให้ความสำคัญ ได้แก่ การบริหารจัดการภัยพิบัติ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เกษตรอัจฉริยะ พลังงานสะอาด วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และการคุ้มครองคนชาติ